

राजस्व न्यायाधिकरण काठमाडौं
इजलास
माननीय अध्यक्ष श्री किशोर सिलवाल
राजस्व सदस्य श्री जीवन कुमार घिमिरे
फैसला

२०७५।०७६ सालको निर्णय नं. ८९
पुनरावेदन नं. ९७-०७४-RB-०१३३
मुद्दा:- आयकर (२०६७/०६८) ।

काठमाण्डौ जिल्ला का.म.न.पा वडा नं. २, गैरीधारामा कार्यालय रहेको कसमस
सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि. (स्थायी लेखा नं. ३०१३०७७१६) को तर्फबाट ऐ. का } पुनरावेदक
कार्यकारी निर्देशक ध्रुवराज थापा..... १ }

विरुद्ध

श्री ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर..... १ } प्रत्यर्थी

उपस्थित कानून व्यवसायीहरू

पुनरावेदकका तर्फबाट : विद्वान अधिवक्ता श्री महेश थापा

प्रत्यर्थी कार्यालयहरूका तर्फबाट : शाखा अधिकृत श्री नगेन्द्र लम्साल

अविलम्बित नजीर: x

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय र अधिकारी

शुरु निर्णय गर्ने कार्यालय:- ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुर

शुरु निर्णय गर्ने अधिकारी: प्रमुख कर प्रशासक श्री शंकरप्रसाद खरेल
शुरु कार्यालयको निर्णय मिति:-२०७१/०६/३०

प्रशासकिय पुनरावलोकनको निर्णय गर्ने कार्यालय र पदाधिकारी

निर्णय गर्ने कार्यालय: आन्तरिक राजस्व विभाग
निर्णय गर्ने पदाधिकारी: महानिर्देशक श्री चुडामणि शर्मा
निर्णय मिति: २०७३।७।४

पुनरावेदक कम्पनीका हकमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७१।०६।३० को कर निर्धारणको निर्णय उपर आन्तरिक राजस्व विभागमा प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि निवेदन दिएकोमा आन्तरिक राजस्व विभागबाट कार्यालयको निर्णयलाई नै सदर गर्ने गरी भएको निर्णय उपर राजस्व न्यायाधिकरण ऐन, २०३१ को दफा ६(१) र आयकर ऐन, २०५८ को दफा ११६ बमोजिम प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र यस न्यायाधिकरणमा पर्न आएको रहेछ । सुनुवाइका लागि आज यस इजलासमा पेश हुन आएको प्रस्तुत मुद्दाको संक्षिप्त तथ्य एवं ठहर यस प्रकार रहेको छ:-

तथ्य खण्ड

१. करदाता कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि.ले आ.व. २०६७/०६८ को लागि आयकर ऐन, २०५८ को दफा ९९ बमोजिम कर निर्धारण गरी सोही ऐनको दफा ९६ अनुसार करयोग्य आय रू. ७४९३१४२।९३ कायम गरी ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरमा मिति २०६८/०९/३० मा विवरण पेश गरेको ।
२. करदाताको आ.व. २०६७/०६८ को कारोबारको पेश आय विवरणको कर परीक्षण गर्न छनौटमा पर्न गएकोले यस कार्यालयको च.नं. ६१० मिति २०६९।७।१ मा आयकर ऐन २०५८ को दफा ८३ बमोजिमको सूचना जारी भइ करदाताले सो को जवाफ सहित पेश गरेको कागजातको अध्ययन, छानविन तथा हिसाब किताबको परीक्षण गर्दा आयकर ऐन २०५८ बमोजिम कट्टी गर्न नपाउने खर्चहरू दावी भएको र व्यवसायको मुनाफा र लाभतर्फ संशोधित कर निर्धार गर्नु पर्ने भएको हुँदा सो बमोजिम गर्नु नपर्ने कुनै ठोस सबुद प्रमाण भए पत्र प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र लिखित जवाफ पेश गर्न आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ (६) बमोजिम विस्तृत व्यहोरा खुलाई ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट करदाताको नाममा मिति २०७१/६/०८ मा सूचना जारी भएको ।

३. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१/६/०८ मा जारी भएको सूचना करदाताले मिति २०७१/६/१४ मा सूचना बुझी लिएको ।
४. करदाताले मिति २०७१/६/१४ मा बुझी लिएको सूचनाको जवाफ मिति २०७१/६/२९ मा पेश गरेको ।
५. प्रस्तुत करदाताको आ.व. २०६७/०६८ को लागि देहाय अनुसार करयोग्य आय रु. ८५८२४६६।५१ कायम गरी आयकर ऐन २०५८ को दफा १०१ बमोजिम कर अधिकृतले संशोधित कर निर्धारण गर्ने गरी सोही ऐनको दफा १०२ बमोजिम ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरबाट मिति २०७१/०६/३० मा भएको निर्णय पर्चा ।
६. ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुरले मिति २०७१/०६/३० मा जारी गरेको आ.व. २०६७/०६८ को आयकर तर्फको संशोधित कर निर्धारण आदेशमा चित्त नबुझी कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि.ले प्रशासकीय पुनरावलोकनका लागि मिति २०७१/०८/२९ मा आन्तरिक राजस्व विभागमा पेश गरेको निवेदन ।
७. आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ ले अनिवार्य रूपमा हास कट्टि गणना गर्नुपर्ने र आगामी आयवर्षका लागि हास आधार कायम गर्नुपर्ने हुँदा शुरु हास आधार खुलाई पुनरावेदक कम्पनी विशेष उद्योग भएकोले थप एक तिहाइको दरले हुने रकम समेत समावेश गरी हास कट्टि गणना गर्नुपर्नेमा सो नगरी घटी रकम हास खर्च दावी गरेको र आयकर ऐन, २०५८ को अनुसूची २ को दफा ३ को उपदफा २ मा व्यवस्था भए बमोजिम हास योग्य सम्पत्तिमा सोही अनुसूचीको दफा ३ को उपदफा २ बमोजिम हास कट्टिको दरमा एकतिहाइले थप हास खर्च कट्टि गर्ने प्रयोजनको लागि आ.व. २०६६।०६७ को परीक्षणबाट कायम भएको हास आधार समेतको आधारमा उक्त सम्पत्तिको हास आधार गणना गर्दा यस आ.व. मा रु. २६९३३।९० बढी हास खर्च दावी गरेको भनी भएको कर निर्धारण आदेश पुनरावेदक कम्पनीको आ.व. २०६६।०६७ को कर परीक्षणबाट कायम भएको हास आधारमा फरक पर्न गएकोले ऐनको दफा १६ अनुसार मर्मत खर्चको सिमामा समेत फरक पर्न गएकोले सो वर्गको हास आधारमा ७ प्रतिशत भन्दा बढी मर्मत खर्च करदाता स्वयंमले पूजिकरण गर्नुपर्नेमा सो नगरी रु. ३६९१५९।६८ मर्मत खर्च दावी गरेकोले कट्टि दिन नमिल्ने भनी र कर्जा लिई कच्चापदार्थ खरिदको लागि **Advance** दिएको रकम **Advance** नै रहिरहनुपर्ने पर्याप्त आधार कारण नखुलेको भनी सोको व्याज अमान्य गर्ने गरी शुरु कार्यालयबाट भएको कर निर्धारण आदेश कानूनसम्मत देखिएको भनी

आन्तरिक राजस्व विभागका महानिर्देशकबाट मिति २०७३/७/४ मा भएको निर्णय ।

८. पुनरावेदकबाट लिइएका जिकिर बमोजिम संशोधित कर निर्धारण बमोजिमको कर तथा शुल्क समेतको रकम माग्न नपर्ने हुँदा मिति २०७१।६।३० को संशोधित कर निर्धारण आदेश तथा सो कर निर्धारण आदेशलाई सदर गरेको आन्तरिक राजस्व विभागको मिति २०७३।७।४ को निर्णय समेत बदर उल्टी गरी सो कर निर्धारण बमोजिम विवादित कर तथा शुल्क समेतको रकम तिर्न नपर्ने फैसला गरीपाउँ भन्ने समेत व्यहोराको जिकिर लिई करदाताको तर्फबाट मिति २०७५/१/१० मा पुनरावेदन पत्र दर्ता भएको ।
९. यसमा मुलुकी फौजदारी कार्यविधि (संहिता) ऐन, २०७४ को दफा १४०(३) बमोजिम छलफलको प्रयोजनार्थ विशेष सरकारी वकिलको कार्यालयलाई पेशीको सूचना दिई नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस न्यायाधिकरणको मिति २०७५/०८/३/२ मा भएको आदेश ।

ठहर खण्ड

१०. नियम बमोजिम दैनिक पेशी सूचीमा चढी निर्णयार्थ आज यस इजलास समक्ष पेश हुन आएको प्रस्तुत पुनरावेदन पत्र एवं प्राप्त शुरू मिसिल समेत अध्ययन गरियो ।
११. पुनरावेदक करदाताको तर्फबाट उपस्थित हुनुभएका विद्वान अधिवक्ता श्री महेश थापाले आ.व. ०६६।०६७ को आयकर सम्बन्धमा अदालतमा मुद्दा विचाराधिन रही निराकरण भएकै छैन । सो आर्थिक वर्षमा कम हास खर्च कट्टि गरेकोले हास आधार फरक पर्न गयो भनी विशेष उद्योगले प्राप्त गरेको एक तिहाई हास खर्च कट्टि गर्ने सुविधा हो सो बाध्यात्मक हुँदैन । हास कट्टिको थप सुविधा नलिएको आधारमा करदातालाई दण्डित गर्ने कार्य भएको छ । हास खर्च कट्टि लेख्न नपाउने भनी रु. २६९३३। - खर्च अमान्य गरेको विपक्षीको निर्णय गैर कानूनी छ । आ.व. २०६६।०६७ को हास आधार नै फरक परेकोले मर्मत खर्च दावी फरक परेको भनी रु. ३६९१५९।६८ खर्च अमान्य गरेको मिलेको छैन । Advance असुल नभएको भन्ने आधारमा व्याज खर्च कट्टि अमान्य गरेको विपक्षीको निर्णय गैरकानूनी हुँदा मिति २०७१।६।३० को संशोधित कर निर्धारण आदेश र विभागको मिति २०७३।७।४ को निर्णय बदर उल्टी गरी विवादित कर तथा शुल्क बुझाउनु नपर्ने गरी फैसला हुनु पर्दछ भनी बहस प्रस्तुत गर्नुभयो ।

१२. त्यसैगरी प्रत्यर्थी कार्यालयको तर्फबाट उपस्थित हुनु भएका विशेष सरकारी वकिल कार्यालय काठमाडौंका विद्वान शाखा अधिकृत श्री नगेन्द्र लम्सालले आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ (१) को अनुसूची २ को बाध्यात्मक कानूनी व्यवस्था विपरित हास खर्च कट्टि गर्नु पर्नेमा नगरेकोले सो हदसम्म हास खर्च कट्टि अमान्य गरेको र हास आधार नै फरक परेको अवस्थामा ७ प्रतिशत मर्मत संभार खर्च दावी अमान्य गरेको र Advance रकमको व्याज खर्च केही अमान्य गरेको निर्णय कानून सम्मत हुँदा सदर गरिनुपर्दछ भनी गर्नुभएको बहस समेत सुनियो ।
१३. पुनरावेदक कम्पनीका तर्फबाट लिईका पुनरावेदन जिकिरहरू, दुवै तर्फका विद्वान कानून व्यवसायीहरूबाट प्रस्तुत बहस बुँदाहरू र मिसिल संलग्न कागज प्रमाणहरूको अध्ययन गरी निर्णय तर्फ विचार गर्दा यसमा मुख्यतः देहायका प्रश्नहरूमा निर्णय हुनुपर्ने देखिन आयोः-

(क) एकतिहाई हास खर्च कट्टी सम्बन्धमा:

करदाता कम्पनीले उपयोग गर्न पाउने एक तिहाई हास खर्च अनिवार्य नभै स्वेच्छिक भएको हुँदा सोही अनुरूप शुरु वर्ष देखि नै उपयोग नगरेको हो । उक्त सुविधा अनिवार्य वा स्वेच्छिक रहेको भन्ने सम्बन्धमा गत आ.व. २०६६।०६७ को कर निर्धारणको सम्बन्धमा मुद्दा विचाराधिन रहेको अवस्थामा हास खर्च अमान्य गरेको त्रुटिपूर्ण छ भन्ने पुनरावेदन जिकिरका सम्बन्धमा हेर्दा, आयकर ऐन २०५८ को दफा १९ अन्तर्गत आफ्नो स्वामित्वमा रहेको व्यवसायको आय आर्जनमा प्रयोग भएको स्थायी सम्पत्तिको ऐनको अनुसूची २ बमोजिम हास खर्च कट्टि गर्नुपर्ने व्यवस्था भएको पाइन्छ । साथै ऐनको अनुसूची २ को दफा ३ को उपदफा २ मा व्यवस्था भए बमोजिम आयकर ऐन २०५८ को अनुसूची १ को दफा २ को उपदफा (३) को खण्ड (क) बमोजिमको पुनरावेदक कम्पनी विशेष उद्योग भएकोले सो उद्योगले एक तिहाईले हुने रकम समेत समावेश गरी हास कट्टि गर्नु पर्नेमा घटी रकम हास कट्टि गरेको आधारमा ऐनको दफा १९ बमोजिम अनिवार्य रूपमा एक तिहाई रकम समेत समावेश गरी हास खर्च कट्टि गरी आगामी वर्षका लागि समेत शुरु हास आधार कायम गर्नुपर्ने हुँदा गत आ.व. २०६६।०६७ को परीक्षण बाट कायम भएको हास आधार समेतको आधारमा उक्त सम्पत्तिको हास खर्च मा रु. २,६९,३३।९० बढी हास खर्च दावी गरेको देखिन आइ सो हास खर्चलाई नै अमान्य गर्ने गरी शुरु ठूला करदाता कार्यालय, हरिहरभवन, ललितपुर र आन्तरिक राजस्व विभागबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा गर्नुपर्ने देखिन आएन ।

(ख) मर्मत संभार खर्च सम्बन्धमा

माथि विवेचित आधारमा कम्पनीको सम्पत्ति समूहको हास आधार मूल्य नै फरक पर्न गएको अवस्था हुँदा सोही हास आधारको आधारमा मर्मत खर्चमा समेत फरक पर्ने देखिन्छ । पुनरावेदक कम्पनीले विगत वर्ष देखि थप एक तिहाई गणना नगर्दा घटी हास खर्च दावी गरेको कारणले हास आधार मूल्य बढी हुन गई आयकर ऐन, २०५८ को दफा १६ को उपदफा २ मा मर्मत सुधार गर्दा गरेको खर्च कट्टि गर्दा वर्षको अन्त्यमा उक्त वर्षको सम्पत्ति समूहको हास आधार रकमको ७ प्रतिशत भन्दा बढी हुने छैन भनी उललेख भएको र सो वर्गको हास आधारमा ७ प्रतिशत भन्दा बढी मर्मत खर्च भए पूजीकरण गर्नुपर्ने मा सो नगरी खर्च दावी गरेको देखिएको हुँदा खर्च कट्टि गर्न नमिल्ने भनी विपक्षी कार्यालयबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा गर्नुपर्ने देखिन आएन ।

(ग) Advance रकम सम्बन्धमा

करदाताले आफ्नो व्यवसाय संचालनको लागि यस वर्ष विभिन्न बैंकबाट ऋण लिएको देखिन्छ । सो ऋण रकम मध्ये केही रकम अम्बुजा सिमेन्ट लि. भारतलाई कच्चा पदार्थ खरिद गर्न भनी Advance दिएको देखिन्छ । सो Advance दिएको रकम मध्ये केही रकम फिर्ता भई अन्य रकम प्राप्त हुन बाँकी नै रहेको देखिन्छ । कर्जा लिएको रकमबाट अन्य व्यक्ति निकायलाई दिएको रकम Advance को रूपमा रहेको र सापटी प्राप्त गर्नेसँग कारोबार नभएको समयावधिको लागि कर्जाको सदुपयोग नभएको समयको लागि तिरिएको रकमको व्याज व्यवसायसँग सम्बन्धित नै रहेको देखिदैन । प्रयोगावधिको हिसावले Advance को रूपमा रहेको रकमका लागि तिरिएको व्याज आयकर ऐन २०५८ को दफा १४(१) बमोजिम व्यवसायको आय आर्जन हुने कार्यका लागि सिर्जना भएको कर्जाको व्याज खर्च कट्टि पाउने कानूनी व्यवस्था रहेको देखिन्छ । पुनरावेदकले व्यवसाय वा लगानीबाट आय आर्जनका लागि उपयोग नगरी सापटी/ Advance दिएको रकमको व्याज खर्च कट्टि दिन मिल्ने कानूनी व्यवस्था रहेको पाइदैन । करदाताले के कति कारणले Advance रकमको सामान समय मा नै प्राप्त नभएको र Advance कै रूपमा रही रहेको भनी खुलाउन नसकेको अवस्था हुँदा व्यवसायसँग असम्बन्धित ऋणका लागि तिरिएको व्याज रकम खर्च कट्टि दिन नमिल्ने भनी विपक्षी कार्यालयबाट भएको निर्णयलाई अन्यथा गर्नुपर्ने देखिदैन ।

(घ) दफा १२० (क) को शुल्क सम्बन्धमा-

पुनरावेदनको प्रकरण ५ मा आयकर ऐन २०५८ को दफा १२०(क) को शुल्क नलाग्नु पर्ने भनि लिएको जिकिरको सम्बन्धमा हेर्दा: आयकर ऐन २०५८ को दफा ११९ को उपदफा (३) अनुसार अग्रिम कर कट्टि गरेको रकम वा अग्रिम कर कट्टि नगरेको भए पनि कट्टि गर्नु पर्ने समयमा सो कर कट्टि गरेको मानिने रकम भुक्तानी गर्नेले अग्रिम कर कट्टी वापतको रकम दाखिला नगरेमा व्याज लाग्ने देखिन्छ । कानूनमा भएको व्यवस्था विपरित अग्रिम कर कट्टि गर्नु पर्ने रकम नगरेमा वा कट्टि गर्न छुट भएमा व्याज लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहेको अवस्थामा दफा १२०(क) को शुल्क लगाउनु न्यायसंगत देखिँदैन । कुनै विवरण नलुकाएको अवस्थामा दफा १२०(क) अनुसार शुल्क लाग्न पर्ने वा नपर्ने भन्ने सम्बन्धमा हेर्दा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२० (क) मा अग्रिम कर कट्टि रकम दाखिला गर्न छुट भएमा वा अग्रिम कर कट्टि गर्न पर्ने रकम कट्टि गर्न छुट भएमा वा त्यस सम्बन्धि विवरणहरू नलुकाएको अवस्थामा ढिला दाखिला भयो भन्ने आधारमा शुल्क लाग्ने कानूनी व्यवस्था रहे भएको नदेखिँदा सो हद सम्म शुरु निर्णय मिलेको देखिएन ।

१४. अतः स्थायी लेखा नं. ३०१३०७७१६ भएका पुनरावेदक करदाता कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि. को आ.व. २०६७/०६८ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७१।०६।३० को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७३।७।४ मा भएको निर्णयमा म्यादभिन्न दाखिला नगरेको अग्रिम कर कट्टी रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाएको हदसम्म मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म केही उल्टी हुने ठहर्छ । अरूमा पुनरावेदकको पुनरावेदन जिकिर पुग्न सक्दैन । अरूमा तपसिल बमोजिम गर्नु ।

तपसिल

माथि इन्साफ खण्डमा लेखिए बमोजिम पुनरावेदक करदाता कसमस सिमेन्ट इण्डष्ट्रिज प्रा.लि. को आ.व. २०६७/०६८ को आयकर निर्धारणका सम्बन्धमा ठूला करदाता कार्यालय, ललितपुरबाट मिति २०७१।०६।३० को निर्णय र सोलाई समर्थन गर्ने गरी आन्तरिक राजस्व विभागबाट मिति २०७३।७।४ मा भएको निर्णयमा म्यादभिन्न दाखिला नगरेको अग्रिम कर कट्टी रकममा आयकर ऐन, २०५८ को दफा १२०(क) बमोजिम शुल्क लगाएको हदसम्म मिलेको नदेखिँदा सो हदसम्म

केही उल्टी हुने ठहरी फैसला भएको हुँदा करदाताले राखेको रकम कानूनको म्यादभित्र नियमानुसार फिर्ता दिनु वा अर्को आर्थिक वर्षको कर रकममा मिलान गरिदिनु भनी शुरु कार्यालयलाई लेखी पठाइदिनु..... १

विशेष सरकारी वकीलको कार्यालय, काठमाण्डौलाई फैसलाको जनाउ दिनु..... २

फैसलाको विद्युतीय प्रति अपलोड गरी प्रस्तुत मुद्दाको दायरीको लगत कट्टा गर्नु र शुरु तथा रेकर्ड मिसिल नियमानुसार गरी अभिलेख शाखामा बुझाई दिनु..... ३

जीवन कुमार घिमिरे
(राजस्व सदस्य)

उक्त रायमा मेरो सहमति छ ।

किशोर सिलवाल
(अध्यक्ष)

फैसला तयारीमा सहयोग गर्नुहुने:-

शाखा अधिकृत: श्री लेख बहादुर कोइराला

कम्प्यूटर टाइप: श्री प्रदिप तिवारी

फाँट

इतिसम्बत २०७५ साल फागुन ३० गतेरोज ५ शुभम.....